

PRORAČUN OPĆINE BABINA GREDA

Omazić, Dario

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:145:415361>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski studij (financijski menadžment)

Dario Omazić

PRORAČUN OPĆINE BABINA GREDA

Završni rad

Osijek, 2022.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski studij (financijski menadžment)

Dario Omazić

PRORAČUN OPĆINE BABINA GREDA

Završni rad

Kolegij: Lokalne financije

JMBAG: 0010209570

e-mail: daomazic@efos.hr

Mentor: izv. prof. dr. sc. Domagoj Karačić

Osijek, 2022.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics in Osijek
Undergraduate Study (financial management)

Dario Omazić

BUDGET OF MUNICIPALITY OF BABINA GREDA

Final paper

Osijek, 2022

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA
I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Dario Omazić

JMBAG: 0010209570

OIB: 44048035840

e-mail za kontakt: omazicdario@gmail.com

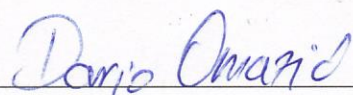
Naziv studija: Financijski menadžment

Naslov rada: Proračun Općine Babina Greda

Mentor/mentorica diplomskog rada: izv. prof. dr. sc. Domagoj Karačić

U Osijeku, 23. rujna 2022. godine

Potpis

Proračun općine Babina Greda

SAŽETAK

Proračun općine je njegov glavni dokument kojim se u određenom razdoblju, najčešće jedna godina, planiraju i projiciraju prihodi i rashodi odnosno aktivnosti koje se žele ostvariti u tom razdoblju. Ovaj završni rad za temu ima obraditi i analizirati proračun općine Babina Greda za 2022. godinu. U radu je prikazan i proračun općine Babina Greda kroz razdoblje od pet godina kako bi se usporedilo njegovo kretanje. Na temelju svih poglavlja i potpoglavlja u radu će se donijeti zaključak o svrstavanju općine Babina Greda u prvu skupinu potpomognutih područja u RH.

Ključne riječi: *općina, Babina Greda, proračun, prihodi, rashodi*

Budget of Babina Greda Municipality

ABSTRACT

The municipality's budget is its main document, which is in a certain period, usually one year, used to plan and project revenues and expenses that is activities that are to be carried out in that period. This final paper for the topic has to process and analyses the budget of the municipality of Babina Greda for the year 2022. The paper also presents the budget of the municipality of Babina Greda over a period of five years in order to compare its trends. Based on al the chapters and sub-chapters in the paper, a conclusion will be drawn on the classification of the municipality of Babina Greda in the first group of supported areas in the Republic of Croatia.

Key words: *municipality, Babina Greda, budget, revenue, expenditures*

SADRŽAJ

SAŽETAK	5
ABSTRACT	6
1. UVOD	1
2. METODOLOGIJA RADA	3
3. TERITORIJALNO I ADMINISTRATIVNO USTROJSTVO OPĆINA	4
4. ZAKONODAVNO I SAMOUPRAVNO USTROJSTVO OPĆINA	9
4.1. Zakon o područjima županija, gradova i općina u RH.....	9
4.2. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.....	10
5. ANALIZA PRORAČUNA OPĆINE BABINA GREDA	13
5.1. Babina Greda	14
5.2. Normativni okvir djelovanja općine Babina Greda	16
5.3. Upravljanje općinom Babina Greda.....	20
5.4. Izmjene i dopune proračuna općine Babina Greda	22
5.5. Prihodi općine Babina Greda	23
5.6. Rashodi općine Babina Greda	26
5.7. Projekcije proračuna općine Babina Greda	29
6. ZAKLJUČAK	31
LITERATURA	32
Popis tablica	34
Popis grafikona	35

1. UVOD

Današnji status Općina Babina Greda dobila je zakonom iz 1992. godine sa početkom primjene 1993. godine i jedino je naselje u sastavu općine.

Ott i ostali u proračunskom vodiču za građane, 2003. navode da riječ proračun (eng. budget, njem. Haushalt, fr. budget,) potječe od francuske riječi bougette koja je označavala malenu kožnu torbicu koju su u srednjem vijeku francuski trgovci koristili za držanje novca. U Hrvatskoj se umjesto riječi budžet upotrebljava termin proračun. Proračun predstavlja osnovni financijski dokument države ili jedinica lokalne i područne vlasti, u kojem su iskazani svi planirani godišnji prihodi i primici, kao i svi rashodi i izdaci. Kao i pojedinac i obitelj, tako i općina pri izradi proračuna mora pristupiti u skladu sa svojim aktivnostima i željama za razvoj svojeg društva tj. područja za koje je nadležna. Na temelju željenih aktivnosti planira prihode i rashode za iduće vremensko razdoblje. Iako je općina nešto složeniji organ i ujedno je njen proračun složeniji, bit proračuna je uvijek ista – planiranje te usklađivanje prihoda i rashoda. Tri su glavne funkcije proračuna, prva funkcija proračuna je kroz proračunske pozicije prikazati najvažnije ciljeve općine u fiskalnoj odnosno proračunskoj godini. Druga funkcija proračuna je da služi kao instrument kojim će općina utjecati na ekonomsko stanje u općini i posljednja funkcija proračuna je da služi kao sustav kojim se kontrolira prikupljanje proračunskih prihoda te trošenje istih. Što se tiče salda fiskalnog poslovanja općine on uvijek može biti pozitivan ili negativan, što zapravo znači da općina može poslovati u suficitu ili biti u deficitu sa svojim proračunom.

Da bi se izbjegao deficit proračuna, općina pažljivo vrši pripremu proračuna i njegove prihode, te je čak prinuđena provoditi prisilne naplate potraživanja svojih dospjelih obaveza i na taj način osigurati uravnotežene i svoje svakodnevne prihode.

Prilikom izrade i izvršenja proračuna potrebno je pridržavati se određenih pravila koja su u financijskoj teoriji poznata kao načela proračuna. Cilj ovog završnog rada je dati kratku teoriju o proračunu Općine Babina Greda, ali isto tako i prikazati isti proračun kroz prihode i rashode u vremenu od 2016. do 2020. godine. Nakon uvodnog poglavlja u kojem je naveden skraćeni prikaz pojedinog poglavlja ovog završnog rada, u drugom poglavlju je metodologija rada u kojem je iskazan način rada i istraživanje. U trećem poglavlju objašnjen je način na koji općine svakodnevno funkcioniraju, tj. teritorijalno i administrativno ustrojstvo općine. Također, dan je

sistematičan pregled podjela jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave prema pozitivnim zakonima RH, ali isto tako i podjela na NUTS regije. Četvrto poglavlje sadrži analizu zakonodavnog i samoupravnog ustrojstva općine, objašnjava kako je vlast ustrojena, koji su nadležni zakoni za funkcioniranje jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave, kada je donesen prvi zakon o samoupravnom djelokrugu općine i kada je općina prvi puta pravno i stvarno počela vršiti dužnost jedinice lokalne samouprave. Peto poglavlje i ono koje je najopširnije i najbitnije, a to je sam prikaz proračuna kroz prihode i rashode u vremenu od 2016. – 2022. godine, cijeli postupak donošenja proračuna i njegova realizacija, u tome poglavlju objašnjena su 4 najvažnija koncepta proračuna (prihodi i rashodi proračuna, izmjene i dopune proračuna, projekcije proračuna te uspravljanje proračunom).

Posljednje, šesto poglavlje je zaključak ovog rada i kratak osvrt na poslovanje Općine Babina Greda.

2. METODOLOGIJA RADA

Predmet istraživanja ovog završnog rada je proračun općine Babina Greda. U teorijskom dijelu rada će se prikazati teritorijalno i administrativno uređenje općina i zakonodavno i samoupravno uređenje općina, pojam proračuna i njegovu strukturu, izradu i donošenje proračuna, način zaduživanja, izvršenje proračuna, reviziju i proračunski nadzor. U istraživačkom dijelu rada analizirati će se pojedine stavke proračuna te će se na temelju dobivenih podataka donijeti zaključak o svrstavanju Općine Babina Greda u kategorije potpomognutih područja.

Radom se želi istražiti koje stavke proračuna imaju najznačajniji utjecaj na utvrđivanje stupnja razvoja prema indeksu razvijenosti. U radu su korišteni sekundarni izvori istraživanja, prvenstveno dostupna stručna literatura (u papirnatom i elektroničkom obliku), zakoni i propisi koji uređuju navedenu problematiku te javno objavljeni dokumenti proračuna Općine Babina Greda i popratni akti uz proračun.

Pri izradi rada korištene su metode deskripcije, klasifikacije, kompilacije, analize, dokazivanja i opovrgavanja.

3. TERITORIJALNO I ADMINISTRATIVNO USTROJSTVO OPĆINA

Sadašnji teritorijalni ustroj općina u RH, gotovo u cijelosti plod je Zakona o područjima županija, gradova i općina koje je hrvatski sabor donio 29.12.1992. godine, a koji je u primjeni od 1993. godine, a isto tako može se reći da taj zakon je donesen brzo bez puno proučavanja, i zato danas imamo jako puno općina koje nisu samoodržive.

Kao i većina Zakona i ovaj je doživio nekoliko kozmetičkih promjena, ali ostaje uvijek dilema da li su temeljni zakon i sve njegove izmjene opravdale svoje odredbe i temeljne ciljeve. Samo donošenje temeljnog Zakona ostalo je u sjeni, s jedne strane stručnog razmatranja problema unutarnje političke organizacije (teritorijalnog ustroja) u odnosu na političke kriterije koji su bili začinjeni ratnom eskalacijom, uzrokovane posljedicama pobune dijela srpskog stanovništva uz podršku JNA i kasnije otvorenu srpsku agresiju na tek formiranu samostalnu i neovisnu Hrvatsku.

Za potpunije razumijevanje teritorijalnog ustroja RH kroz kraće povijesno razdoblje će se naglasiti najvažnije promjene i modele tog ustroja.

Gotovo sve države, kroz svoju povijest postojanja, ovisno o veličini, geostrateškoj poziciji i drugim kriterijima, na različite načine su organizirale svoje unutarnje uređenje, političko ili vojno, pa su se koristili termini oblasti, grofovije, pokrajine, republike, županije, općine, mjesne zajednice i sl.

Uvijek su centralni vladari na taj način u nekoj mjeri decentralizirali neke od svojih funkcija, sa osnovnim ciljem kontroliranog regionalnog razvoja, mogućnosti ostvarivanja prava građana na nižoj razini od one državne i niz drugih prava, ali i obveza, koje su ponekad bile i okidač za neslaganja sa tom istom centralnom državom.

Na području današnje RH pitanja teritorijalnog ustroja stvarno su se počela definirati polovinom 19. stoljeća, točnije od 1850. do 1881. godine kada su ustrojene županije, kotari i općine. Nakon razvojačenja vojne krajine, a mi jesmo bili dio tog ustroja, u tadašnjoj Hrvatskoj i Slavoniji bilo je devet županija, u Dalmaciji četiri okruga, dok je Istra bila zasebna politička jedinica odvojena od Hrvatske.

Nakon prvog svjetskog rata i formiranja Kraljevine SHS, na postavkama djelovanja prethodne srpske države ustrojene su oblasti, odnosno na prostoru Hrvatske, Slavonije i Dalmacije ustrojene su Zagrebačka, Osječka, Primorsko-krajiška, Srijemska, Splitska i Dubrovačka, ali su i one proglašavanjem šestosiječanjske diktature 1929. godine u praksi gotovo nestale.

Sporazumom iz 1939. godine formirana je Banovina Hrvatska koja je u svom sastavu imala osam jedinica (uključujući i Mostar), sa blagim opredjeljenjem prema regionalnoj podjeli Hrvatske.

Za vrijeme drugog svjetskog rata i formiranja ND Hrvatske, zbog ratnih djelovanja i počesto u vojnom smislu gubljenja kontrole nad određenim područjem, teško se provodila u praksi podjela na 22 velike župe kao osnovi teritorijalnog ustroja.

Nakon završetka rata, revolucionarnim promjenama, proveden je na temeljima iskustava iz ratnog razdoblja, sredinom 1947. godine novi ustroj na 81 kotar, 18 gradova i 2278 područja mjesnih narodnih odbora.

Od tada pa do formiranja nove samostalne i suverene Republike Hrvatske promjene su bile česte, ponekad i vrlo krupne u političkom smislu, a cilj im je uglavnom bio lakša kontrola i nadzor nad provođenjem tzv. samoupravnih funkcija.

Tako je 1949. godine izvršena podjela na šest oblasti uz Zagreb kao zasebnu cjelinu, što je ukinuto već 1951. godine.

Redefiniranje pojma općine dogodilo se 1952. godine kada se tadašnja NR Hrvatska podijelila na kotare, gradove i općine, što je bio uvod u značajne promjene koje su usvojene 5. kolovoza 1955. godine, kada se formira 299 općina, a koje su bile inkorporirane u 27 kotara.

To je bilo značajno okrupnjavanje i broja općina i kotara, koje se u kontinuitetu nastavilo sve do 1963. godine kada je u funkciji bilo svega 111 općina, koje su skoro pa preuzele pozicije kotara u prošlosti.

1962. godine donijet je novi zakon koji Hrvatsku dijeli na 27 kotara i 111 općina, odnosno 104, jer je grad Zagreb u svom sastavu imao osam općina, koje su se u mnogočemu ustvari pokazale kao problem lokalne samouprave za jedan veliki grad kao što je to bio Zagreb.

Zakonom iz 1967. godine ukinuti su kotari, prvenstveno iz političkih razloga, a uz najavu jačanja samoupravnih funkcija općina i mogućnosti udruživanja u zajednice općina koje se ustvari nije

ni dogodilo do ustavnih promjena iz 1974. godine kada je to postala obveza. I te zajednice općina su 1988. godine nestale, ustavnim promjenama ukinuta je obveza udruživanja općina u zajednice općina, ali je ubrzo slijedila i 1990. godina i prvi višestranački izbori, koji su nakon formiranja nove demokratske vlasti, otvorili novu priliku za teritorijalno-politički ustroj, kakav uz neke izmjene imamo i sada.

Istine radi u jednom stoljeću radilo se o trećem pokušaju teritorijalno-političkog ustroja, sa snažnim demokratskim legitimitetom, koji je ipak značajno bio omeđen ratnom situacijom.

Ustav RH (NN br. 56, od 22.12.1990.), iako smo formalno pravno još uvijek bili republika sastavnica SFRJ, je zaista imao sve odredbe koncipirane za suverenu, neovisnu državu, a kako se u tekstu Ustava inače ne mogu precizno definirati sve važne stvari za jednu državu, tako su i pitanja teritorijalno-političkog ustroja ostale na razini deklarativnosti, uz spominjanje općina, kotara ili grada, uz dodatak županije za koju se utvrđuje da je to jedinica lokalne uprave i samouprave.

Teritorijalno-politički ustroj koji je pripreman više od dvije godine nakon provedenih izbora bio je opterećen ogromnim kompromisima, oportunistom, gdje su mnogi stavljali uske, osobne partikularne i ine interese u odnosu na stručno i povijesno, a ponajviše gospodarske razloge.

U tom kontekstu želi se istaći i iskustvo Babine Grede, kada su se u pripremi donošenja Zakona tadašnja lokalna vlast žestoko odupirala rješenju da ju se integrira u županiju Vukovarsko – srijemsku, jer su oni željeli biti u sastavu Brodsko – posavske Županije, koristeći tada povijesne, gospodarske i kulturološke argumente kao dokaze u svojoj nakani. Političari koji su u konačnici donosili odluku bili su jači, a i argumenti su, neki upućeniji kažu bili isključivo politički što je na kraju presudilo o svrstavanju nove Općine Babina Greda u VSŽ.

Danas je Republika Hrvatska je podijeljena na 20 županija i grad Zagreb kao centar političke i gospodarske moći, sa ogromnom centralizacijom, prije svega kapitala.

Ovo rješenje se pokazalo nepostojanim, u suprotnosti sa osnovnim pravilima europske prakse regionalizacije same države, tako da je u nekoliko godina 1995. i posebno 1997. godine kada je donijet novi Zakon o područjima županija, gradova i općina u RH kada je grad Zagreb ponovno izdvojen iz Zagrebačke županije, broj gradova je povećan sa 75 na 122, a broj općina smanjen sa 424 na 416, uz istovremeno promjenu statusa iz općine u grad, ukidanje, ali i stvaranje novih

općina, koji se trend nastavio i dan danas kada pojedine općine postaju gradovi, a manja mjesta koja su bila naselja postaju općine.

I nakon toga slijedile su promjene iz statusa općina u gradove i formiranje novih općina što sigurno ne može imati pozitivan učinak na regionalizaciju kakva Hrvatskoj treba.

Prema autorima na osnovi istraživanja Bejaković i dr. 2012. „Hrvatska bez obzira na sveprisutnu percepciju nema prevelik javni sektor. Tako je prema navedenom istraživanju Hrvatska imala četvrtu najmanju državnu upravu (s obzirom na broj zaposlenih) od 28 analiziranih država Europe. Udio zaposlenih u općoj državi u ukupnoj zaposlenosti Hrvatske u razdoblju od 2005. do 2008. godine iznosio je 17,5 posto dok se istovremeno u EU taj udio kretao između 19,07 i 20,88 posto“ (Gelo J. i Gelo T). Iako danas Republika Hrvatska broji 555 jedinica lokalne samouprave, i 20 jedinica regionalne (područne) samouprave, mišljenje je da toliki broj jedinica ipak ima i troška a to je od samih zgrada i njihovih održavanja, zaposlenih, članovi predstavničkih tijela, upravni i nadzorni odbori, trgovačka društva u njihovim vlasništvima, može se reći da mjesečno se troše milijuni kuna na razne stvari koje nisu potrebne i koje su zbog krive politike od 1993. godine tako postavljene, a najviše jedinice regionalne (područne) samouprave koje su posredničko tijelo između izvršne vlasti odnosno ministarstava i jedinica lokalne samouprave, gdje odrađuju posao prikupljanja izvješća, te unazad par godina je vidljiv veliki rast novih zapošljavanja u svim županijama što je razvidno iz proračuna istih.

Potrebno je danas provesti analizu onih jedinica lokalne samouprave koje rade i koje ne rade, a to je razvidno po projektima i ulaganjima u zajednicu, svaka jedinica lokalne samouprave koja nema ulaganja niti razvoj lokalne zajednice, treba biti pripojena drugim jedinicama ili im pružiti mogućnost da se educiraju o EU fondovima te na taj način pokrenu razvoj svoje zajednice, jer fondovi EU su jedina mogućnost koja je dostupna svima i pod jednakim uvjetima da dobiju mogućnost razvoja i unaprjeđenja kvalitete života svojih mještana.

Analiza sustava lokalnih jedinica u EU ukazuje na sljedeće:

- Zemlje sa manjim brojem lokalnih jedinica najčešće su funkcionalno i fiskalno decentralizirane,
- Zemlje sa većim brojem lokalnih jedinica najčešće su funkcionalno i fiskalno centralizirane

Kako je Republika Hrvatska postala članica Europske unije od 2013. godine, treba se osvrnuti i na teritorijalni ustroj Europske unije koji je definiran nomenklaturom prostornih jedinica za

statistiku (NUTS - Nomenclature of Territorial Units for Statistics) koja definira hijerarhijski sustav klasifikacije teritorija EU unutar nacionalnih, regionalnih ili administrativnih granica zemlje. NUTS se koristi i kao statistička osnovica za prikupljanje, razvoj, usklađivanje i promicanje regionalne statistike unutar EU.

Republika Hrvatska ima 3 NUTS regije odnosno 3 razine a to su:

NUTS-1: Republika Hrvatska

NUTS-2: 2 Statističke regije

NUTS-3: 21 županija

Republika Hrvatska razmatra prijedlog da u ovom financijskom razdoblju podjeli državu na više NUTS regija kako bi mogli još bliže definirati potrebe zajednica koje zaostaju za razvojem ostalih, te što prije izjednačiti kvalitetu života i onaj jaz koji je sada vidljiv najviše između npr. Općina i gradova iz Istarske županije i onih iz Vukovarsko – srijemske županije koje je najviše pogodila i depopulacija odnosno loša slika demografije.

Na kraju važno je spomenuti što ističu ovi autori „važan element teritorijalne organizacije a to su funkcionalni kapaciteti regija koji će biti zaduženi za povlačenje sredstava fondova EU, strukturnih fondova i kohezijskog fonda, koji su dio regionalne politike, a koji imaju za cilj smanjiti jaz u razvoju između bogatijih i siromašnijih“ općina i gradova, te budućnost je kao i po mnogima prijedlozima teritorijalnog ustroja da Republika Hrvatska ima 5 - 7 regija koje bi ujedno bile i NUTS regije u Republici Hrvatskoj (Gelo T. i Gelo J.).

4. ZAKONODAVNO I SAMOUPRAVNO USTROJSTVO OPĆINA

Ustavom Republike Hrvatske je propisano da je u Republici Hrvatskoj vlast ustrojena na načelnu trodiobne vlasti i to na zakonodavnu, izvršnu i sudsku, a ista je tako i ograničena pravom na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Tijela Općine Babina Greda su Općinsko vijeće, Općinski načelnik i Jedinствeni upravni odjel. Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj regionalnoj samoupravi („Narodne novine“ br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19 i 144/20) i Statutu Općine Babina Greda ("Službeni vjesnik Vukovarsko – srijemske županije" broj 11/09, 04/13, 03/14, 01/18, 13/18, 27/18 - pročišćeni tekst, 21A/19, 03/20 i 04/21) kao i poslova državne uprave prenijetih na općinu, ustrojen je Jedinствeni upravni odjel Općine Babina Greda.

U svemu navedenom proizlaze ovlasti i obveze baš upravo iz samoupravnog djelokruga, a podijeljene su između Općinskog vijeća kao predstavničkog tijela i Općinskog načelnika kao izvršnog tijela. Općinsko vijeće je predstavničko tijelo građana te upravno na temelju te odgovornosti obavlja poslove iz samoupravnog djelokruga, poslovi zakonodavne naravi u nadležnosti su Općinskog vijeća, a poslovi izvršne naravi su u nadležnosti Općinskog načelnika.

Jedinствeni upravni odjel može ustrojiti upravne odjele i službe koji čine Općinsku upravu, ovaj odjel u Općini Babina Greda nema za sada osnovane odjele i službe, osnivanje istih je u nadležnosti Općinskog vijeća, isto tako kao i osnivanje i ustroj Jedinствenog upravnog odjela.

4.1. Zakon o područjima županija, gradova i općina u RH

Općina Babina Greda se nalazi u jugozapadnom dijelu Vukovarsko – srijemske županije uz važnu državnu prometnicu Zagreb – Lipovac. Također graniči sa slijedećim lokalnim samoupravama: na zapadu s Gundincima, Sikirevcima, Slavonskim Šamcom, na istoku s Cernom i Ivankovom, jugoistoku s Štitarom i na jugu na rijeci Savi ima granicu sa Bosnom i Hercegovinom.

Prvi Zakon o područjima županija, gradova i općina u RH je donesen 1992. godine, sam zakon je do sada imao preko 10 izmjena i dopuna.

Kad je riječ o stanju lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj, možemo se složiti da je upravo teritorijalna podjela – rezultat slučaja, zašto je to tako? Sama podjela u to vrijeme vodila se najviše politički a ne sustavom stvaranja moderne samouprave, i sam odabir takve teritorijalne Hrvatske sa općinama, gradovima i županijama je slučajan, nadasve nesustavan i politički dirigitiran. Već ranije u radu je spomenuto da je volja mještana Općine Babina Greda bila da ista općina pripadne pod Brodsko – posavsku županiju, ali ipak politikom je pripala Vukovarsko – srijemskoj županiji. I upravo takve okolnosti ne samo kako je prošla Babina Greda, politikom su se stvarale i male općine koje nisu sposobne obavljati poslove iz samoupravnog djelokruga. Također često dolazi i do delegiranja odnosno nekih malih oblika decentralizacije prenošenja poslova na općine, a sve to se odražuje neprecizno od strane zakonodavca.

Kako je Republika Hrvatska u Europskoj uniji postoje službeni podaci gdje i sama Europska unija zahtjeva od nas da se provede reforma sustava lokalne i područne (regionalne) samouprave u oblik moderne samouprave koja se može nositi sa određenim zadaćama i obvezama koje su pred nju stavljene te u korak sa standardima EU.

Već duže vrijeme i kroz medije ali i kroz rasprave u saboru određene stranke zahtijevaju reformu sustava lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Krovni zakon za područje sustava lokalne i područne (regionalne) samouprave je upravo Zakon o lokalnoj i područnoj regionalnoj samoupravi („Narodne novine“ br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19 i 144/20)

4.2. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi

Sadašnji sustav i njegova uspostava je započela još 1992. godine postavljanjem temeljnog i zakonodavnog okvira, a sam sustav je uspostavljen 1993. godine, i to stupanjem na snagu zakona kojima se uređuje teritorijalan ustroj, samoupravni djelokrug, izborni sustav, načini financiranja lokalne samouprave, a sam sustav je zaživio onog trena kada su se proveli prvi izbori.

Jedinice lokalne samouprave su općine i gradovi, a jedinice područne (regionalne) samouprave su županije.

Općina Babina Greda je po prvi puta postala i pravno općina 1994. godine, kada je izvršena registracija.

Zakon o lokalnoj i područnoj regionalnoj samoupravi („Narodne novine“ br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19 i 144/20) je upravo onaj zakon na temelju kojeg svoja prava i obveze temelje općine, gradovi i županije.

Na temelju ovoga zakona općina, grad i županija donose svoj Statut i Poslovnik Predstavničkog tijela.

Iz navedenog zakona može se vidjeti da je prvi puta donesen 2001. godine, gdje je u istome tada zakonu propisano koliki je broj članova predstavničkog tijela, ali isti broj nije propisan nego je recimo općina koja ima do 3.000 stanovnika, imala od sedam do trinaest članova predstavničkog tijela. Danas sa svim izmjenama i dopunama je jasno napisano da općina i grad s od 2.500 do 10.000 stanovnika ima 13 članova predstavničkog tijela.

U zakonu iz 2001. godine ima jedna jako bitna značajka, a to je da su načelnike, gradonačelnike i župane birali između članova predstavničkog tijela. Upravo ostavljenom tom mogućnošću dolazilo je do stalne smjene izvršne vlasti, te se tako nisu mogle provoditi u djelo ciljevi koji su predviđeni ili projekti koji su započeli. Sporo ali ipak dostižno ta stvar se ispravlja u izmjenama i dopunama zakona 2009. godine, gdje su građani prvi puta neposredno birali izvršnu vlast. I dalje je postala prijetnja za izvršnu vlast te je istu bilo moguće maknuti jednostavnim ne donošenjem proračuna do kraja tekuće godine za slijedeću, gdje nakon toga idu izbori i za izvršnu vlast ali i predstavničku.

Naravno još kasnijim izmjenama i dopunama više ni to nije moguće tj. smijeniti izvršnu vlast ne donošenjem proračuna, jednostavno ono tijelo koje donosi proračun a to je Općinsko vijeće ako isti ne bude donijelo to tijelo se bira neposredno na izborima. Trenutna situacija sada u svim tijelima barem u većini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave više nema problema u poslovanju tj. vlast koja se izabere na četverogodišnji mandat i zadržava se do samog kraja, samo u slučaju izvanrednih okolnosti (podnošenja ostavki ili smrti) održavaju se prijevremeni izbori.

I iz toga može se lako zaključiti da je izvršna vlast u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ipak imala jak glas prema zakonodavcu, a i sam zakonodavac je dobro proučio i izvukao ono što je najbolje.

Dok trenutno u zadnjim izmjenama zakona ukinuti su zamjenici načelnika i gradonačelnika u općinama i gradovima do 10.000 stanovnika, a preko toga broja ima samo jedan zamjenik. Također smanjio se i broj članova predstavničkog tijela u odnosu na broj stanovnika, i upravo to pogoduje većim strankama, a otežava političko djelovanje onih manjih stranaka.

„Izmijenjene su i odredbe članka 79. kojim su propisana tijela ovlaštena za nadzor zakonitosti općih akata te se propisuje da poslovi nadzora zakonitosti općih akata koje su obavljali uredi državnih uprava, ostaje samo u djelokrugu nadležnih tijela državne uprave, svakog u njegovom djelokrugu, sukladno posebnom zakonu“, odnosno ministarstava, piše Mirta Brkić-Gverieri na portalu edusinfo.hr.

Neka će rješenja vjerojatno otvoriti dodatne probleme u praktičnoj provedbi zakona, iako je upravo cilj probleme riješiti odnosno svesti ih na najmanji broj, no može se reći da samim donošenjem zakona kao i njegovim kasnijim izmjenama i dopunama decentralizira se veći obujam poslova prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

5. ANALIZA PRORAČUNA OPĆINE BABINA GREDA

Proračun se kreira temeljem Smjernica Vlade RH i Uputa Ministarstva financija o makroekonomskim pokazateljima za predstojeće proračunsko razdoblje. Temeljem zadanih zakonskih okvira Općina kreira svoju razvojnu politiku i dostavlja Smjernice korisnicima.

Sredstva se u proračun prikupljaju iz više izvora financiranja. Najvažniji izvor financiranja su porezni prihodi i pomoći unutar opće države i pomoći EU.

Proračun Općine Babine Greda za 2022.godinu iznosi 31.971.650,00 i sastoji se od općeg i posebnog dijela proračuna.

Općinski proračun je temeljni financijski akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci za jednu godinu, u skladu sa zakonom. Općinski proračun donosi predstavničko tijelo Općine Babina Greda odnosno Općinsko vijeće.

Proračun se mora donijeti odnosno izglasati najkasnije do 31.12. tekuće godine za slijedeću proračunsku godinu.

Proračun Općine Babina Greda zadnjih 3-4 godine iznosi 20.000.000,00 kuna, odnosno njegova realizacija se kreće oko navedenog iznosa.

Izrada proračuna i donošenje proračuna:

- metodologija za izradu Proračuna i financijskih planova proračunskih korisnika utvrđena je Zakonom o proračunu i Uputama Ministarstva financija,
- prijedlog Proračuna izrađuje Jedinostveni upravni odjel na temelju financijskih planova i dostavlja ga Općinskom načelniku Općine Babina Greda (zakonski rok za dostavu 15. listopada tekuće godine),
- općinski načelnik na javnoj sjednici raspravlja o prijedlogu Proračuna, utvrđuje izmjene prijedloga te konačan prijedlog Proračuna dostavlja Predsjedniku Općinskog vijeća (zakonski rok 15. studenog tekuće godine),
- o prijedlogu Proračuna, prije održavanja javne sjednice Općinskog vijeća, raspravljaju radna tijela Općinskog vijeća (odbori), ali isti prijedlog proračuna prolazi i fazu javnog savjetovanja sa javnošću gdje mještani općine mogu predložiti određene projektne

aktivnosti u proračunu na propisanom obrascu i to u roku od 30 dana od objave na stranicama općine,

- Općinsko vijeće na javnoj sjednici raspravlja o prijedlogu Proračuna, analizira programe i proračunsku politiku koju je predložio Općinski načelnik te donosi Proračun.
- Proračun se javno objavljuje u “Službenom vjesniku Vukovarsko – srijemske županije”.

5.1. Babina Greda

Položaj današnjeg naselja Babina Greda je povijesno dokazivo posljedica neprekinutog života na ovim prostorima duže od 8000 godina, od vremena prapovijesti, rimskog carstva i antike do današnjih dana. Ostaci najstarijih naselja otkrivenih na području k.o. Babina Greda pripadaju populaciji sopotske kulture iz vremena mlađeg neolitika i vrlo vjerojatno su povijesno povezani sa ostacima Cibale, najstarijeg naselja u Hrvatskoj, ali i u Europi.

S tim u vezi važnost geoprometnog položaja Babine Grede došla je posebno do izražaja u vrijeme rimskoga carstva i gradnje magistralne ceste od cca. 320 km koja se protezala od Siscije (Sisak) do Sirmiuma (Srijemska Mitrovica) i koja je prolazila južno od današnjeg naselja.

U tom predjelu, južno od naselja postoje ostaci utvrde Kostroman (Castrum Romanum/Romanorum) koja je služila za nadzor prometa izgrađenom magistralom i sporednom cestom koja je bila spojena na naselje.

Prvi spomeni naziva Babina Greda povezani su sa pojmovima Gerenda oko 1200. godine, a 1506. godine Babagerenda stacionirana uz potočiće Saonicu i Dubočica.

Preseljenje na područje današnjeg položaja događa se nakon 1691. godine kao posljedica oslobađanja od turske vlasti. Tadašnji stanovnici, a ponajviše zbog čestih poplava naselili su se na tzv „grede“ (uzvišene površine) pored potoka Berava koji i danas teče kroz središte naselja.

Važno razdoblje u povijesti vezano je uz Austro-ugarsku monarhiju, posebno vrijeme vladavine Carice Marije Terezije kada je učinjen značajni iskorak u arhitektonskom izgledu naselja (ušoravanje), uvođenje obrazovanja, ali i gospodarskog jačanja koje je imalo i uporište u dugotrajnom graničarskom statusu, formiranju 16. babogredske kompanije, sa sjedištem u prostorijama donedavnog sjedišta Općine Babina Greda.

Babina Greda je kao i ostala naselja u blizini bila orijentirana na poljoprivrednu djelatnost i često je u javnom prostoru bila prisutna sintagma o Babinoj Gredi kao najvećem selu u bivšoj državi (SFRJ).

Površina katastarske općine Babina Greda je 79,48 km odnosno 8009 ha, od čega na šume otpada 1151 ha.

Važno je svakako spomenuti i rijeku Savu koja teče južno od naselja, ali i kanal Dunav – Sava koji je od silnih obećanja kroz povijest, od vremena spomenute Marije Terezije do nedavno, doživio prve iskopane kilometre, istina kao melioracijski kanal koji bi trebao za početak biti u funkciji i navodnjavanja poljoprivrednih površina.

Lokacijsku važnost naselje je dobilo i krajem 90.-tih godina, kada je u projektu izgradnje autoceste Zagreb – Lipovac, Babina Greda dobila ulazno-izlaznu petlju.

Najpotentniji potencijal uz postojeće poljoprivredno i šumsko zemljište je svakako geotermalna energija sa ogromnim potencijalima (slučajno otkrila INA u traženju nafte i plina), u čiju svrhu su općina i Županija osnovale trgovačko društvo koje upravlja projektom eksploatacije, a isti je uvršten u top 10 u županijskoj razvojnoj strategiji, i već su povučena značajna sredstva iz EU fondova za dodatne istražne radnje kojim bi se potvrdila i osnažila sva do sada poznata saznanja o količinama i kvaliteti same energije.

Prema zadnjem popisu stanovništva u Babinoj Gredi živi 2784 stanovnika, što je značajan pad u odnosu na zadnjih nekoliko popisa:

- 2011. godine 3585 stanovnika
- 2001. godine 4262 stanovnika
- 1991. godine 4205 stanovnika

Kroz dugu povijest broj stanovnika je oscilirao, ratovi i neadekvatna u to vrijeme zdravstvena skrb uvjetovali su smanjenje broja stanovnika, ali povremeni doseljenički valovi su uglavnom broj stanovnika držale stabilnim. U vrijeme 60.-tih godina u Babinoj Gredi je živjelo i preko 5000 stanovnika.

Uvijek su u strukturi dominantno prevladavali Hrvati, blizu 100 %, odnosno broj stanovnika izvan hrvatskog korpusa je zanemariv.

Smanjenje broja stanovnika izravna je posljedica migrantskih valova, zadnji uvjetovan članstvom u EU, promjenom obrazovne strukture i sigurno modernizacijom poljoprivredne proizvodnje koja traži značajno manje radne snage.

U svemu tome se i struktura poljoprivredne proizvodnje značajno izmijenila, pa se tako od najznačajnijeg stočarskog središta Županije (oko 50 % muznih krava cijele Županije bilo je u Babinoj Gredi), starenje populacije i tržišni nered su značajno usmjerili prijelaz sa stočarskog u ratarski sektor.

Od komunalne infrastrukture nedostaje kanalizacija, koja bi se prema najavama trebala početi graditi već nagodinu.

Prošle godine EU sredstvima izgrađen je vrtić za oko 50 djece i u cijelosti je popunjen, čak se razmatra i varijanta dogradnje, odnosno proširenja kapaciteta.

U izgradnji je, i u najavi izgradnja nekoliko gospodarskih objekata koji bi trebali značajno ojačati gospodarsku poziciju Općine i na taj način dovršiti tranziciju iz naglašeno poljoprivrednog mjesta u smjeru prerađivačke industrije i turističko ugostiteljske.

U Babinoj Gredi, kao mjestu sa dugom tradicijom djeluju mnoge udruge građana, koje su osnivane i prije više od 100 godina, vrlo je intenzivan kulturno tradicijski život sa mnoštvom događanja zbog kojih si nekada općinski čelnici daju za pravo naše mjesto nazivati kulturnom metropolom Slavonije i Baranje.

5.2. Normativni okvir djelovanja općine Babina Greda

Prema odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi općina je osnovna jedinica lokalne samouprave, osniva se u pravilu za više naseljenih mjesta, a integrativni faktor je interesna homogenost. Naseljena mjesta koja čine općinu predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu, a njihovo stanovništvo povezuju zajednički interesi.

Zakoni koji propisuju djelovanje općina, gradova i županija jesu: Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakon o komunalnom gospodarstvu, Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Zakon o lokalnim porezima i Zakon o proračunu.

Ovim zakonima je propisano i financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i to na način da same raspolažu prihodima u okviru svog samoupravnog djelokruga. U stručnom radu autori govore da „Zakon izričito nalaže da prihodi jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave moraju biti razmjerni djelokrugu poslova iz njihove nadležnosti. Prihodi su uglavnom javnopravnog karaktera (općinski, gradski i županijski porezi, prirez, udio u zajedničkim porezima), ali i privatnopravnog karaktera kao npr. prihodi od stvari u vlasništvu lokalne jedinice, prihodi od imovinskih prava ili trgovačkih društava u njenom vlasništvu ili prihodi od naknada za koncesiju“ (Špoljarić D, Javorović I).

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave financiraju se prihodima od poreza, od pomoći te iz vlastitih i namjenskih prihoda sukladno posebnim propisima.

U istom stručnom radu se spominje i da „Vlastiti izvori sredstava općina, gradova i županija su u prvom redu prihodi od vlastite imovine – privatnopravni (originarni) prihodi – i to prihodi od stvari u vlasništvu, prihodi od imovinskih prava, od trgovačkih društava u njihovom vlasništvu i prihodi od koncesija. Prihodi od poreza – javnopravni (derivativni) prihodi - daljnji su vlastiti izvor prihoda lokalnih jedinica.

Poseban povlašteni status pri raspodjeli prihoda od poreza na dohodak imaju potpomognuta područja (88% općina i grad, a 12% županija), brdsko-planinska područja i općine i gradovi na otocima“ (Špoljarić D, Javorović I).

Općina se može zadužiti, što je Općina Babina Greda i napravila zbog kapitalnih projekata, ali zadužiti se može samo na način da ukupna godišnja obveza lokalne jedinice po svim vidovima zaduživanja ne smije prelaziti 20% ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje.

Primjer funkcioniranja proračuna Općine Babina Greda i njezin normativni okvir, jesu u tome da nakon što se stavka u proračunu osigura odnosno bude donesena Odluka o usvajanju Proračuna, i novac bude osiguran za određenu aktivnost ili projekt npr. sufinanciranje gospodarstva i poljoprivrede, onda tijelo općinskog vijeća odnosno Odbor za gospodarstvo i poljoprivredu izrađuje na čelu sa općinskim načelnik Pravilnik o dodjeli osiguranih sredstava, propisuje uvjete, mjere i iznose i na kraju donosi isti taj Pravilnik po kojem općinski načelnik raspisuje javni poziv na koji se mogu javiti pravne ili fizičke osobe te za određene mjere ako ispunjavaju uvjete

dobivaju novac, te sklapaju ugovor sa općinom. Općina Babina Greda prati njihovu realizaciju projekta, te na taj način kontrolira dobiven novac da li je realiziran za ono što je prijavitelj i tražio i svojim potpisom u ugovoru odredio da će provesti.

Iznos koji je predviđen u proračunu općine, za gospodarstvo i poljoprivredu u ovom slučaju je osigurano 1.000.000,00 kuna, ne može biti iskorišteno više od toga, osim da bi se rebalansom odnosno izmjenama i dopunama proračuna osigurala dodatna financijska sredstva.

„Zakon o komunalnom gospodarstvu određuje načela, način obavljanja i financiranja komunalnog gospodarstva, pri čemu se komunalnim gospodarstvom smatra obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. Sredstva za obavljanje komunalnih djelatnosti ostvaruju se iz cijene komunalne usluge, iz komunalne naknade, iz proračuna jedinice lokalne samouprave i iz drugih izvora, a visinu cijene određuje isporučitelj usluge. Komunalna naknada predstavlja prihod jedinice lokalne samouprave, a sredstvima komunalne naknade financira se odvodnja atmosferskih voda, održavanje čistoće javnih površina, održavanje cesta, groblja, javne rasvjete i dr. Sredstvima komunalnih doprinosa, koji su isto prihod lokalne samouprave, financiraju se objekti i uređaji komunalne infrastrukture“ (Zakon o komunalnom gospodarstvu NN 68/18, 110/18, 32/20). Ove dvije stavke prihoda su od velikog značaja za općinski proračun, a treba navesti da općina također provodi naplatu naknade za uređenje voda po ovlaštenju Hrvatskih voda, te od ukupno primljenih uplata općini ostaje pravo zadržati 10 % od prihoda NUV-a. Ovi prihodi su redovni i sigurni prihodi općine.

Što se tiče samog proračuna i njegovog sastavljanja, osnovni problem jest pretjerana politizacija koja bi mogla pratiti svaku novu inicijativu. Stoga bi se trebao zauzeti stav, a to je da se treba staviti naglasak na jačanje proračuna i proračunskih tehnika, proračunskog procesa u lokalnim jedinicama i stvaranje snažnijih mehanizama financijske kontrole od strane središnje države. A svi oni koji sudjeluju u donošenjima proračuna trebaju se na neki način obrazovati kako bi što bolje i lakše razumjeli ciljeve i mjere koji će se poduzimati u budućnosti.

Svaka jedinica lokalne samouprave pogotovo one koje su nerazvijene i trenutno ovise o fiskalnoj decentralizaciji odnosno o financijskim sredstvima države, moraju raditi na dugoročnim i sigurnim projektima koji će kasnije donijeti stalan prihod tim jedinicama lokalne samouprave. Određene jedinice su bogate prirodnim bogatstvima, na taj način od same rudne rente mogu imati sigurne prihode, te tako osigurati i siguran proračun odnosno mogućnost realizacije velikih

projekata i dizanje samog mjesta na neku novu razinu, što će omogućiti stanovništvu lakši i bolji život. Isto tako privođenjem gospodarskih zona u funkciju te dovođenjem cijele komunalne infrastrukture do gospodarskih zona, omogućava se stvaranje potencijalnih investitora koji će doći uložiti svoj novac i izgraditi postrojenja te tako i zaposliti određen broj ljudi. Na taj način jedinica lokalne samouprave će također osigurati značajne prihode, što od komunalne naknade i naknade za uređenje voda, također i od komunalnog doprinosa prilikom izgradnje, a isto tako i od prireza i poreza na dohodak.

Što se tiče fiskalnog izravnavanja, treba utvrditi kriterije tog izravnavanja i osigurati da financijska sredstva ne daje samo država nego i bogatije županije, gradovi i općine koji su razvijeni i koji svake godine imaju u svojim proračunima velike suficite, te na taj način kroz određene godine dođemo napokon do izjednačavanja života u svim gradovima i općinama, ali također da se utvrde kriteriji za dobivanje financijskih sredstava, te mogućnost onim općinama i gradovima od posebne državne skrbi koji imaju mogućnost bržeg razvoja i veća sredstva, koja će isti opravdati kroz provođenje aktivnosti ili projekte.

Što se tiče kapitalnih projekata i funkcioniranja istih, jedna je od slabijih karika u financijama lokalnih jedinica. Iz razloga što se ne izrađuju određene studije isplativosti, analize praćenja projekata, analize izvršavanja projekata i nije jasno odvojen proračun kapitalnih od proračuna tekućih izdataka. To nije predviđeno ni zakonom o financiranju lokalnih jedinica. Takvim načinom rada ostavlja se dojam neozbiljnosti. Stoga, je financiranje kapitalnih projekata skoro pa nemoguće bez EU fondova i države, ili određene jedinice lokalne samouprave iste provode kroz dugoročna zaduživanja što zapravo na kraju se svodi da sljedećih 10, 15, ili 20 godina imaju manje financijskih sredstava u proračunu, odnosno skratili su si mogućnost za daljnji razvoj provedbom drugih projekata, te moraju osiguravati dodatna sredstva kroz poreze ili podizanjem naknada u svojoj općini da ne bi osjetili dugoročno zaduživanje.

„Sustav praćenja uspješnosti izvršenja u lokalnim jedinicama svodi se na usporedbu planiranoga s ostvarenim. Malobrojni su primjeri pomaka s obzirom na programe. Međutim, još se ne prati uspješnost ostvarenja ciljeva niti se prate rezultati usvojenih programa u smislu proizvedenog općeg dobra odnosno zadovoljstva mještana“ (Ott i Bajo).

Obzirom na sve veće ovlasti jedinica lokalne samouprave od strane države i sve više delegiranih poslova, a i sama potreba jer smo članica EU, općine u velikoj mjeri, iako je to do prije 10 godina

bilo nezamislivo, otvaraju dječje vrtiće, turističke zajednice, knjižnice, trgovačka društva za određene poslove, komunalna poduzeća, reciklažna dvorišta, postavljaju led rasvjetu u cijelom mjestu, sređuju nerazvrstane ceste, uvode kanalizacije, izgrađuju nove društvene domove, sportske terene, dječja igrališta u svim ulicama, i sve to financiraju kroz svoj proračun i stavljaju na teret svog proračuna.

Financiranje se odvija većinom kroz EU fondove ili zaduženje, a najviše i pomoći decentraliziranim sredstvima od strane države. Pojavljuje se pitanje što kada određena jedinica lokalne samouprave koja je bila pod posebnom državnom skrbi, stekne uvjete i podigne standard svojih mještana i više ne bude jedinica posebne državne skrbi i izgubi svoja decentralizirana sredstva, da li će biti u mogućnosti se nositi sa svime što je opteretila svoj proračun ili će morati razmišljati da što više privuče investitora ili prirodna bogatstva svojeg kraja krene iskorištavati.

5.3. Upravljanje općinom Babina Greda

Sadržaj proračuna se može podijeliti na tri dijela, od kojih je svaki jednako bitan kada se analiziraju proračunske veličine i strukture. Ta tri dijela proračuna su :

Opći dio koji bilježi sve rashode i primitke te sve rashode i izdatke za pojedine namjene i koji pripadaju središnjoj državi i, kao u ovom slučaju, lokalnim jedinicama.

Posebni dio koji čini prikaz plana rashoda i izdataka proračunskih korisnika koji su raspoređeni u tekuće i razvojne programe za tekuću godinu te se odnose na aktivnosti i projekte.

Plan razvojnih programa koji obuhvaća sve program koji doprinose razvoju ili održavanju imovine koji su utvrđeni u srednjoročnom planu razvoja središnje države ili lokalne jedinice vlasti.

U krajnjem rezultatu upravljanja proračunom moguće su tri situacije:

Suficit proračuna - označava razdoblje u kojem prihodi ili primici prelaze rashode ili izdatke. Proračunski suficit često se odnosi na financijska stanja države i njenih jedinica; pojedinci radije upotrebljavaju izraz "štednja" umjesto izraza "proračunski suficit". Višak je pokazatelj da vlast učinkovito upravlja.

Uravnoteženi proračun - stanje u procesu izrade proračuna u kojem su ukupni prihodi jednaki ili veći od ukupnih troškova. Proračun se može unaprijed smatrati uravnoteženim nakon što su ostvareni i zabilježeni prihodi i rashodi tijekom cijele godine.

Deficit proračuna - slučajevima kada je utvrđen proračunski deficit, tekući troškovi premašuju iznos prihoda primljenog standardnim operacijama. Država, jedinica ili pojedinac koji žele ispraviti svoj proračunski deficit najvjerojatnije će morati smanjiti određene izdatke i povećati aktivnosti koje donose prihod.

Proračunom se, napokon, osigurava kontrola prikupljanja i trošenja javnog novca:

- tijekom fiskalne godine – kontrolu proračuna obavlja Jedinostveni upravni odjel u sastavu Općine Babina Greda.
- naknadnu kontrolu, onu nakon izvršenja proračuna, obavlja Državni ured za reviziju.

Uza sve spomenuto, kad je riječ o prihodima i rashodima, osnovno je pravilo, da proračun mora biti uravnotežen, dakle da je zbroj prihoda jednak zbroju rashoda.

Za svako prelaženje stavki proračuna potrebno je odraditi izmjene i dopune proračuna kako bi se moglo i dalje određene stavke odnosno ciljevi i projekti realizirati po proračunu.

Izvršni čelnik i predstavničko tijelo se izvješćuje o izvršavanju proračuna podnošenjem polugodišnjeg i godišnjeg izvješća.

Izvješća izrađuje upravno tijelo za financije koje polugodišnje izvješće dostavlja izvršnom čelniku do 5. rujna, a godišnje izvješće do 01. svibnja.

Izvršni čelnik dostavlja predstavničkom tijelu polugodišnje izvješće do 15. rujna tekuće godine, a godišnje izvješće do 1. lipnja tekuće godine za prethodnu godinu.

U polugodišnjem i godišnjem obračunu proračuna se iskazuje ostvarenje planiranih prihoda i izvršenje planiranih rashoda u odnosu na plan. Obračun je koncipiran po strukturi i sadržaju kao i plan proračuna.

„Izvršni čelnik je odgovoran predstavničkom tijelu za planiranje i izvršavanje proračuna.

Odgovorna osoba jedinice lokalne samouprave (izvršni čelnik) i proračunskog i izvanproračunskog korisnika odgovorna je za zakonito i pravilno planiranje i izvršavanje proračuna, odnosno financijskog plana.

Izvršni čelnik jedinice lokalne samouprave u cijelosti i odgovorna osoba proračunskog korisnika odgovorni su za:

- planiranje i izvršavanje svog dijela proračuna,
- prikupljanje prihoda i primitaka iz svoje nadležnosti i njihovo uplaćivanje u proračun,
- preuzimanje obveza, verifikaciju obveza, izdavanje naloga za plaćanje na teret proračunskih sredstava tijela koje vodi i utvrđivanje prava naplate te za izdavanje naloga za naplatu u korist proračunskih sredstava,
- zakonitost, svrhovitost, učinkovitost i za ekonomično raspolaganje proračunskim sredstvima.

Izvršni čelnik jedinice lokalne samouprave i čelnik proračunskog i izvanproračunskog korisnika dužni su svake godine za prethodnu godinu sastaviti Izjavu o fiskalnoj odgovornosti. Izjava o fiskalnoj odgovornosti je godišnja izjava kojom čelnik proračunskog i izvanproračunskog korisnika i izvršni čelnik jedinice lokalne samouprave potvrđuje da je u radu osigurao zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrole u okviru sredstava utvrđenih u proračunu odnosno financijskom planu“(Malatestinić 2011:18).

5.4. Izmjene i dopune proračuna općine Babina Greda

Rebalans proračuna zapravo obuhvaća izmjenu proračunskih iznosa odnosno njihovo smanjenje/povećanje u odnosu prema planu proračuna donesenom na početku kalendarske godine. Uglavnom proračun ide u rebalans zbog nerealnosti procjene pojedinih proračunskih prihoda, ali i potrebe povećanja pojedinih izdataka. Tako je rebalans proračuna odnosno izmjene i dopune proračuna, jednostavnije rečeno, naknadna promjena ili uravnoteživanje financijskog plana ili proračuna, zbog prihoda ili troškova većih ili manjih od planiranih.

Izmjenama i dopunama proračuna mijenja se isključivo plan za tekuću proračunsku godinu.

Izmjene i dopune proračuna sastoje se od plana za tekuću proračunsku godinu i sadrže opći i posebni dio te obrazloženje izmjena i dopuna proračuna.

Na postupak donošenja izmjena i dopuna proračuna na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona za postupak donošenja proračuna.

Općina Babina Greda je do sada imala I. izmjene i dopune proračuna, iz razloga što je potrebno bilo sam proračun uravnotežiti u tome smislu zbog samog zaduženja od 10.000.000,00 kuna za 3 (tri) kapitalna projekta, gdje su iznosi morali biti prikazani u cijelom proračunskom razdoblju za 2022. godinu.

Tri kapitalna projekta zbog kojih je općina usvojila I. izmjene i dopune proračuna općine jesu: rekonstrukcija/dogradnja i opremanje doma kulture Franjo Delić, izgradnja i opremanje školske sportske dvorane Mijat Stojanović Babina Greda i izgradnja trga sa pripadajućom šetnicom, stoga da bi općina mogla sufinancirati ova tri projekta morala se zadužiti tj. prvo te projektne aktivnosti prikazati kroz sam proračun, a na temelju toga tražiti suglasnost Vlade RH za dugoročno zaduženje.

Prilikom izrade rebalansa voditi računa da se sve pozicije koje imaju izvršenje, a nisu pokrivena planom stave u plan.

5.5. Prihodi općine Babina Greda

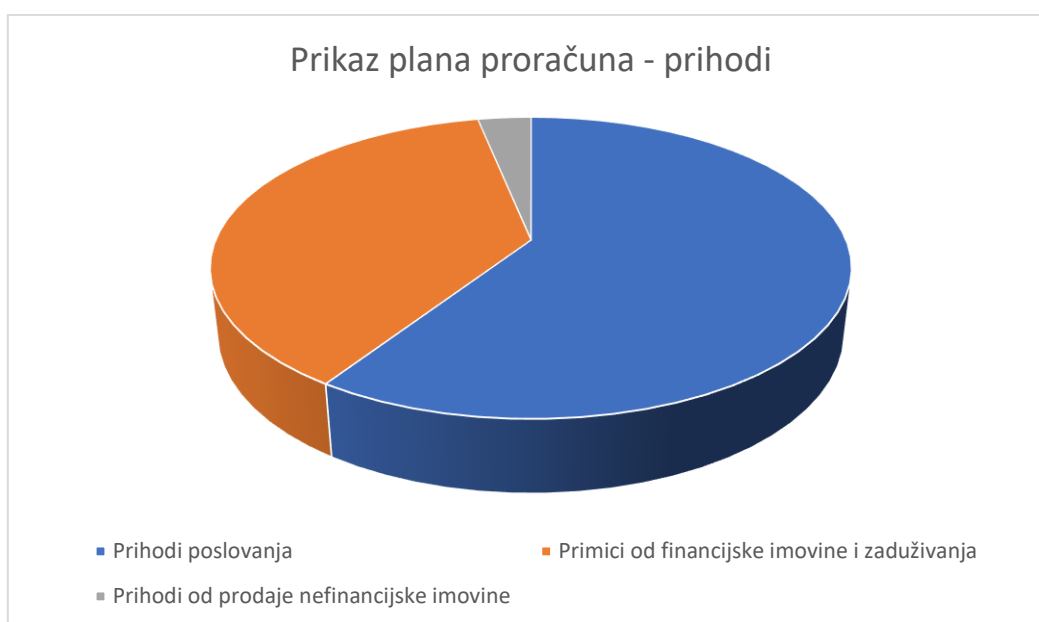
Prihodi su sredstva za koja se planira da će se sliti na općinski račun. Prihode jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dijelimo na: porezne, neporezne, kapitalne prihode i dotacije. Glavni izvor financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave čine upravo porezni prihodi, odnosno zajednički porezi koji se u dijele između države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Neki od njih su: porez na dohodak, porez na dobit, porez na promet nekretnina itd.

Opći dio proračuna se sastoji od slijedećih Prihoda:

- Prihoda od poreza (prihodi od poreza, porezi na imovinu i porezi na robe i usluge) - 1.041.005,00 ili 3,26 %

- Prihodi od imovine (prihodi od kamata, naknade za koncesije, prihodi od zakupa poljoprivrednog zemljišta i zakupa poslovnih prostora i površina) - 422.000,00 ili 1,32 %
- Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i vlastiti prihodi (sajam, grobna naknada, komunalni doprinos i naknada, šumski doprinosi i ostale naknade) - 2.584.338,00 ili 8,08 %
- Pomoći unutar opće države - 14.902.307,00 ili 46,61 %
- Prihodi od prodaje nefinancijske imovine - 1.022.000,00 ili 3,19 %
- Primici od zaduživanja - 12.000.000,00 ili 37,53 %

Posebni dio proračuna se raspoređuju po nositeljima, glavama, razdjelima, programima, izvorima i korisnicima.

Graf 1: Prikaz plana proračuna – Prihodi
 Izvor: izrada autora prema podacima Proračun općine Babina Greda

Prihodi od 2016 do 2020. godine:

	2016	2017	2018	2019	2020
Ukupni prihodi	6.208.550,00	7.663.716,00	16.086.650,00	10.853.970,00	17.013.240,00
Istaknuti prihodi - Porezi	966.600,00	1.261.010,00	2.054.150,00	7.098.777,00	7.080.545,00
Istaknuti prihodi - Pomoći	1.958.055,00	3.802.600,00	10.770.000,00	2.667.500,00	7.800,695,00

Tablica 1: Prihodi općine Babina Greda

Izvor: Izrada autora prema podacima Proračun općine Babina Greda

Prihodi se kreću u rasponu od 6.208.550,00 do 17.013.240,00 kuna što je povećanje od preko 100%. Ukupni prihodi i potpore u promatranom razdoblju imaju tendenciju rasta te su u 2018. i 2020. godini povećani u odnosu na 2016. i 2017. godinu. Tekući prihodi iz godine u godinu bilježe porast te u ukupnim prihodima u 2020. godini sudjeluju u iznosu od 17 milijuna kuna, dok na početku promatranog razdoblja sudjeluju tek u iznosu od 6 milijuna kuna.

Prihodi su se povećali postupno sa godinama, a razlog tome je uvođenje i povećanje određenih poreza što je vidljivo iz tablice, a isto tako prihodi od pomoći odnosno na početku su fiskalna izravnavanja od strane države koja su dodijeljena jedinicama lokalne samouprave I. i II. razine, knjižena kao porezi, a kasnije se knjiže kao pomoći. Oba prihoda koja su navedena su većinske stavke u proračunu Općine Babina Greda, te kao takvi su i istaknuti u završnom radu.

Od poreza koji imaju najveće stavke koje se nalaze u tablici porezi su: porez na dohodak, porez na imovinu i porez na robu i usluge.

Od prihoda koji imaju najveće stavke koje se nalaze u tablici pomoći su: pomoći proračunu iz drugih proračuna, kapitalne pomoći i pomoći iz državnog proračuna pomoću EU sredstava.

Općina Babina Greda je u tih 5 godina razdoblja odradila velike kapitalne investicije, a to su: izgradnja i opremanje nove upravne zgrade u iznosu od cca. 4.000.000,00 kuna, izgradnja i

opremanje dječjeg vrtića u iznosu od cca. 9.000.000,00 kuna, izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta u iznosu od cca. 3.500.000,00 kuna i javnu rasvjetu promijenila u led rasvjetu u iznosu od cca. 2.000.000,00 kuna. Svi nabrojani projekti su sufinancirani od strane europskih sredstava odnosno europskih fondova ali i nacionalnih preko Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i raznih ministarstava. Zato je u proračunu vidljiv i povećan prihod svake godine od ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju 01.07.2013. godine.

Općina Babina Greda upravo ovim prihodima dokazuje da realni proračun i onaj stvaran je od 4 do 5 miliona kuna, te da bez pomoći i EU sredstava nije moguće graditi kapitalne projekte, što je zaključak da upravo ovim tempom i povlačenjem financijskih sredstava sa svih mogućih razina Općina Babina Greda će imati mogućnosti pružiti svojim mještanima kvalitetan način život.

5.6. Rashodi općine Babina Greda

Rashodi su ona sredstva za koja se planira da će se utrošiti kroz određeno razdoblje. Rashodi predstavljaju teret za prihode jer su oni obaveze koje se namiruju iz uprihodenih sredstava. Najčešći i najveći rashodi su oni iz redovitog poslovanja općine kao što su plaće zaposlenih, rashodi vezani za komunalnu infrastrukturu itd.

Rashodi za 2022.g. odnosno proračunska sredstva su planirana kako slijedi:

Donošenje akata - predstavnička tijela i izvršna tijela - 305.000,00 ili 0,95%

Program političkih stranaka - 26.000,00 ili 0,08 %

Redovna djelatnost- priprema i donošenje akata iz djelokruga tijela - 4.845.548,00 ili 15,15 %

Vatrogastvo i civilna zaštita - 145.000,00 ili 0,45 %

Održavanje komunalne infrastrukture - 2.667.500,00 ili 8,34 %

Izgradnja objekata i uređenja komunalne infrastrukture - 16.295.000,00 ili 50,95 %

Program javnih potreba u kulturi - 935.000,00 ili 2,92 %

Javne potrebe i usluge u zdravstvu - 488.824,00 ili 1,52 %

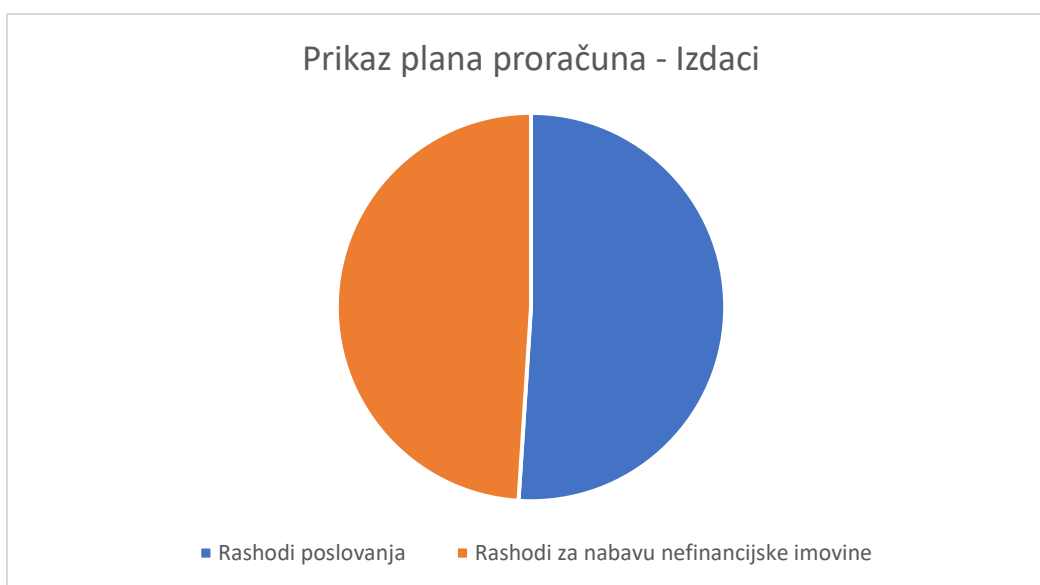
Poticanje razvoja poljoprivrede malog i srednjeg poduzetništva - 1.260.000,00 ili 3,94 %

Program socijalne skrbi i novčanih davanja - 2.806.100,00 8,77 %

Program javnih potreba u kulturi – ustanova u kulturi - 271.678,00 ili 0,08 %

Javne ustanove predškolskog odgoja i obrazovanja - dječji vrtić 1.926.000,00 ili 6,02 %

Iz navedenog se svakako može zaključiti da je proračun Općine Babina Greda razvojni, jer program izgradnje objekata i uređenja komunalne infrastrukture iznosi 50,95 % ukupnog proračuna.

Graf 2: Prikaz plana proračuna – Rashodi
Izvor: izrada autora prema podacima Proračun općine Babina Greda

Rashodi od 2016 do 2020. godine:

	2016	2017	2018	2019	2020
Ukupni rashodi	6.208.555,00	7.663.716,00	16.086.650,00	10.853.970,00	16.372.155,00
Istaknuti rashodi – zaposleni - plaće	1.029.900,00	1.087.181,00	1.604.665,00	1.830.845,00	1.266.000,00
Istaknuti rashodi – materijalni rashodi	1.843.255,00	2.024.600,00	2.236.360,00	3.105.725,00	3.294.780,00

Tablica 2: Rashodi općine Babina Greda

Izvor: Izrada autora prema podacima Proračun općine Babina Greda

Rashodi se kreću u rasponu od 6.208.550,00 do 16.372.155,00 kuna što je povećanje od preko 100%. Ukupni rashodi u promatranom razdoblju imaju tendenciju rasta te su u 2018., 2019. i 2020. godini povećani u odnosu na 2016. i 2017. godinu.

Ukupni rashodi Općine Babina Greda od 2016. do 2020. godine povećani za preko 100 % iz razloga što tendencija EU sredstava za kapitalne projekte koji su nabrojani ranije ima razlog za porast rashoda, ali osim kapitalni projekta općina je provodila i neke socijalne projekte a to su Zaželi I. i Zaželi II. gdje je obuhvaćeno preko 50 žena u 3 i pol godine provedbe ovoga projekta.

U tablici 2. vidljivo je rashod za zaposlene gdje od 2018. godine taj rashod se povećao za preko 40 % a sve iz razloga upravo navedenih programa Zaželi gdje su sufinancirane plaće zaposlenih žena i programa javnih radova koje također moraju biti vidljive u proračunu općine.

Što se tiče materijalnih stavki one imaju porast ali nije toliko znatno povećanje a isto se odnosi na subvencije, kamate, materijalna prava, materijal za usluge i energiju i ostali rashodi.

Uspoređujući prihode i rashode općina je imala dobit samo u 2020. godini i to dobit od 641.085,00 kuna.

Općina Babina Greda svake godine obnavlja kratkoročno zaduženje od 2.000.000,00 kuna kako bi mogla normalno funkcionirati iz razloga što sredstva od EU fondova nakon slanja zahtjeva za

nadoknadom sredstava sporo se analiziraju i još sporije ista potraživana sredstava se isplaćuju jer Republika Hrvatska provodi previše projekata za koje su dobili financijska sredstva ali sa istima nažalost pokrivaju državne razine a kasnije rade isplate za EU fondove i time se općina osigura da njezino poslovanje ne dovede u pitanje, stoga upravo taj „dozvoljen minus“ koriste za premoštenje financijskog jaza.

5.7. Projekcije proračuna općine Babina Greda

Malitestinić u svom radu govori da je proračun je plan financijskih aktivnosti u određenom vremenskom razdoblju, uključujući sve planirane prihode i primitke te rashode i izdatke u proračunskom razdoblju koje počinje 1. siječnja i završava 31. prosinca, a koji se isto tako sastoji i od projekcija proračuna. U proračunu se planiraju prihodi i primici za podmirenje poslova i zadataka korisnika koji se financiraju iz proračuna sukladno propisanom djelokrugu rada jedinica lokalne samouprave.

Općina Babina Greda usvajanjem proračuna za 2022. godinu je donijela i projekcije proračuna za 2023. i 2024. godinu, u kojima su također iskazni iznosi ukupnih prihoda i rashoda, ali isto tako i po grupama su isti prihodi i rashodi razvrstani. One za 2023. godinu iznose 27.421.650,00 kn, a za 2024. godinu 25.859.826,00 kn.

U stručnom radu u dijelu: Projekcija prihoda državnog proračuna u Hrvatskoj: zašto nastaju greške, autorica kaže da „Oprez u planiranju prihoda za iduću godinu čini se kao razumno objašnjenje prognostičkog pesimizma u projekcijama proračuna, tim više što se proračun za narednu godinu najčešće priprema prije isteka tekuće godine, odnosno u razdoblju kada još nije poznato koliki će biti prihodi u tekućoj godini. To znači da je u projekcije prihoda za narednu godinu ugrađena dvostruka neizvjesnost – neizvjesnost u pogledu ovogodišnje naplate svih poreza i drugih prihoda i neizvjesnost u pogledu naplate poreza i ostalih prihoda za iduću godinu. U tom smislu, čak i kada bi Općina Babina Greda mogla točno procijeniti stopu rasta implicitne porezne osnovice u narednoj godini kao osnovni input u projekcije prihoda za tu godinu, projekcija prihoda može, u konačnici, značajno odstupiti od stvarno naplaćenih prihoda zbog nepoznate baze za primjenu te stope rasta. U uvjetima neizvjesnosti, racionalnije je planirati nešto niže prihode. Naime, više projekcije prihoda mogle bi za sobom povući veće iznose planiranih

rashoda, koje bi, u slučaju slabije realizacije prihoda, bilo mnogo teže smanjivati, nego povećavati u slučaju neočekivano visokih prihoda državnog proračuna.

Stoga projekcije prihoda i rashoda su racionalnije planirane odnosno planirane na način da se sam proračun u projekcijama prikazuje uvijek nešto manji i s realnijim iznosima.

Projekcije prihoda su kod proračuna bitno pesimističnije nego kod rebalansa proračuna, odnosno, u prosjeku, originalni proračuni podcjenjuju prihode, dok ih rebalansi precjenjuju. Kada bismo željeli objasniti veći pesimizam kod originalnih proračuna, mogući bi razlog mogao biti veći oprez zbog značajne neizvjesnosti, ali i strateško korištenje projekcija u svrhu obuzdavanja prekomjernog rasta potrošnje“(Švaljek 2009).

6. ZAKLJUČAK

Proračun općine Babina Greda je predložen i usvojen prema odredbama Zakona o proračunu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Babina Greda je odlukom vlade RH razvrstana u I. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koja se prema vrijednosti indeksa nalaze u zadnjoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave. Samo razvrstavanje u I. skupinu jasno ukazuje na fiskalni kapacitet općine odnosno bez fiskalnog izravnjanja bi svakako bilo dovedeno u pitanje financiranje svih zakonskih obveza.

Izvorni prihodi općine Babina Greda su prema svemu dostatni za održavanje tzv. hladnog pogona (plaće, materijalni troškovi, investicijsko održavanje i skromni financijski transferi za društvenu nadgradnju). S fiskalnim izravnjanjem vlada RH omogućila je stabilnost i sigurnost u izvoru financiranja kao i mogućnosti investiranja u lokalne projekte prvenstveno komunalne infrastrukture i vrlo izraženog financiranja civilnog društva (udruge u području kulture, sporta i dr.)

Pad broja stanovnika, mogući rast gospodarske aktivnosti kroz investicije koje su u tijeku, vrlo izgledno će u novom razvrstavanju potpomognutih područja smanjiti šanse da općina Babina Greda ostane u I. skupini.

Iz proračuna se vidi naglašena orijentacija na pristup sredstvima europskih fondova koji treba biti kontinuiran i sa dobrim projektima pokušati osigurati gospodarsku stabilnost i razvoj općine Babina Greda, a time i njezinog proračuna.

Društveni standard (dječji vrtić, knjižnica, sportska infrastruktura i dr.) u narednom kratkom razdoblju postat će pravi izazov u smislu održivosti proračuna jer samo za potrebe funkcioniranja dječjeg vrtića izdvaja se cca. 6% proračuna.

Proračun općine Babina Greda kontinuirano raste zahvaljujući prije svega fiskalnom izravnjanju i sredstvima EU fondova, a očekivati je da će zbog investicijskog vala koje neminovno sa sobom nosi novo zapošljavanje (nove prihode) taj proračun i u budućnosti biti fiskalno uravnotežen, održiv i u funkciji razvoja općine Babina Greda.

LITERATURA

1. Lokalni proračun i uključivanje javnosti u proces njegovog donošenja
https://www.udruga-gradova.hr/wordpress/wp-content/uploads/2013/09/Lokalni-proracun_gotovo.pdf [objavljeno: 08.02.2011.; pristupljeno 04.06.2022.]
2. Ministarstvo financija
<https://mfin.gov.hr/proracun-86/86> [objavljeno: n.d.; pristupljeno 03.05.2022.]
3. Ott, K., i Bajo, A. (2001). 'Lokalne financije i lokalni proračun u Republici Hrvatskoj', *Financijska teorija i praksa*, 25(3), str. 311-449.
4. Portal edusinfo.hr
<https://www.edusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/40462> [objavljeno: 24.01.2020.; pristupljeno 14.09.2022.]
5. Proračunski vodič za građane
www.ijf.hr/proracunski/I-proracun.pdf [objavljeno: n.d., pristupljeno 03.05.2022.]
6. Službene stranice grada Rijeke
<https://www.rijeka.hr/gradska-uprava/proracun/sto-proracun-se-planira-izvrsava-kontrolira/> [objavljeno: n.d., pristupljeno 04.06.2022.]
7. Službene stranice općine Babina Greda
<https://babinagreda.hr/> [pristupljeno 14.09.2022.]
8. Špoljarić, D., i Javorović, I. (2017). 'NORMATIVNA OSNOVA FINANCIRANJA LOKALNIH RAZINA VLASTI U REPUBLICI HRVATSKOJ', *FIP - Financije i pravo*, 5(1), str. 61-77.
9. Švaljek, S. (2009). 'Projekcija prihoda državnog proračuna u Hrvatskoj: zašto nastaju greške?', *Privredna kretanja i ekonomska politika*, 19(119), str. 53-68.
10. Teritorijalni ustroj u funkciji razvoja gospodarstva
<http://web.efzg.hr/repec/Chapters/chapter12-03.pdf> [objavljeno: n.d.; pristupljeno 26.04.2022.]
11. Zakon o proračunu NN 144/21
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2021_12_144_2457.html [pristupljeno 03.05.2022.]

12. Žuljić, S. (2001). 'REGIONALNO I TERITORIJALNO USTROJSTVO HRVATSKE U RAZDOBLJU IZMEĐU GODINA 1945.-2000.', *Ekonomski pregled*, 52(1-2), str. 3-28.

Popis tablica

Tablica 1: Prihodi općine Babina Greda	25
Tablica 2: Rashodi općine Babina Greda	28

Popis grafikona

Graf 1: Prikaz plana proračuna – Prihodi.....	24
Graf 2: Prikaz plana proračuna – Rashodi	27